

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/35/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123013449
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123013449.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a sudcov JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. XXXXXXXX XXXX v C. D., trvalé bydlisko C. E. XXX/X, F. G., t. č. vo výkone trestu v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 11. januára 2024, č. k. 104PP/49/2023-71, na neverejnom zasadnutí konanom 29. februára 2024 v Trnave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušuje.

II. Podľa § 66 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2, ods. 3 Trestného zákona sa návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., trvale bytom F. G., C. E. XXX/X, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3T/115/2017 z 29. marca 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2To/58/2018 zo 7. júna 2018 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 2T/58/2016 z 9. apríla 2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1To/19/2020 z 22. septembra 2020, zamietla.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) uznesením z 11. januára 2024, č. k. 104PP/49/2023-71, podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2, ods. 3 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.), zamietol návrh odsúdeného A. B. (ďalej len odsúdený) o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 22. marca 2018, sp. zn. 3T/115/2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 7. júna 2018, sp. zn. 2To/58/2018 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 9. apríla 2019, sp. zn. 2T/58/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 22. septembra 2020, sp. zn. 1To/19/2020.

2. Zamietnutie žiadosti okresný súd odôvodnil tým, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku, teda vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, avšak z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplynulo, že správanie a vystupovanie odsúdeného v predchádzajúcich ústavoch nebolo vždy na požadovanej úrovni, kedy sa vyskytovali porušenia ústavného poriadku (neustrojenosť, vyhlásenie hladovky, nepovolené tetovanie). Aj keď bol odsúdený jedenásťkrát disciplinárne odmenený, je žiaduce viesť ho individuálnym prístupom k rešpektovaniu a dodržiavaniu spoločenských noriem, ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa a k zodpovednosti za svoje konanie. Stanovené ciele zaobchádzania plní len čiastočne. U odsúdeného ide o pätnásťkrát odsúdenú osobu, až v siedmich prípadoch na nepodmiennečný trest odňatia slobody. Očakávanie, že práve výkon trestu odňatia slobody, ktorý odsúdený aktuálne vykonáva, by mal na neho dostatočný výchovný charakter a bude sa vyhýbať protiprávnemu konaniu v civilnom živote doposiaľ nepreukázal, a to najmä s prihliadnutím na predchádzajúci spôsob života. Okresný súd v žiadnom prípade nespochybňoval odsúdeným deklarovanú ochotu a odhodlanie viesť po prepustení z výkonu trestu riadny život, tieto tvrdenia však sú v rozpore s jeho správaním sa v minulosti, keď sa aj po nepodmiennečných trestoch odňatia slobody

opakovane dopúšťal ďalšej trestnej činnosti. Resocializačná prognóza je menej priaznivá na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti, preto je na mieste zachovať u neho ďalší prevýchovný a resocializačný proces v podmienkach ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

3. Okresný súd v odôvodnení ďalej uviedol, že to, že odsúdený má vytvorené pracovné návyky (jeho pracovná morálka je na požadovanej úrovni), resp. prisľúbené zamestnanie (v stavebnej spoločnosti) a možnosť bývania v rodinnom dome po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tomto prípade rozhodujúce (aj keď ide samozrejme o pozitívne okolnosti na strane odsúdeného), keďže odsúdený nespĺnil všetky zákonné podmienky pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení prihliadol v zmysle § 66 ods. 2 Tr. zák. aj na to, že odsúdený vykonáva trest odňatia slobody v ústave s minimálnym stupňom stráženia.

4. Po vyhlásení uznesenia na verejnom zasadnutí sa prokurátor vzdal práva na podanie sťažnosti, no odsúdený zahlásil sťažnosť.

5. Zahlásenú sťažnosť odsúdený odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Evy Mišíkovej (ďalej len obhajkyňa).

5.1. V sťažnosti obhajkyňa uviedla, že odsúdený si uvedomuje závažnosť skutkov, ktoré spáchal a taktiež ich úprimne oľutoval a k ich spáchaniu sa priznal, že nesúhlasí s názorom okresného súdu, že po prepustení na slobodu nebude viesť riadny život. Je to založené výhradne na skutočnosti, že ním v minulosti spáchaná trestná činnosť bola závažnejšieho charakteru, avšak musí uviesť, že samotná závažnosť už bola zohľadnená práve v uloženom dlhotrvajúcom 8 ročnom treste a taktiež v povinnosti splnenia prísnejšej formálnej podmienky na podanie návrhu na podmiennečné prepustenie, ktorá v zmysle § 66 ods. 3 Tr. zák. ustanovuje, že ak má odsúdený vykonať viac trestov odňatia slobody vyžaduje sa vykonanie súčtu pomerných častí uložených trestov.

5.2. Názor okresného súdu, že predchádzajúce životné pochybenia odsúdeného, za ktoré bol nepodmiennečne odsúdený zakladajú nemožnosť splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie do budúcnosti, považuje obhajkyňa za nedostatočne odôvodnený, najmä s poukazom na to, že riaditeľ ÚVTOS konštatoval, že odsúdeného odporúča podmiennečne prepustiť s probačným dohľadom, nakoľko čiastočne preukazuje splnenie podmienok pre podmiennečné prepustenie.

5.3. Ďalej obhajkyňa poukázala na obsah nálezu Ústavného súdu SR (ďalej len ústavný súd) z 18. júla 2023, sp. zn. I. ÚS 250/2023, z ktorého citovala a ďalej argumentovala, že toto rozhodnutie ústavného súdu riešilo skutkovo a právne podobný prípad, nakoľko v tomto prípade rovnako sťažovateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR tým, že prvostupňový a tiež odvolací súd nevyhoveli návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z dôvodu, že v daných rozhodnutiach obe inštancie zohľadňovali najmä recidívu daného sťažovateľa (aj v danom prípade išlo v rámci posúdenia rizika recidívy o stredné riziko recidívy), pričom súd v tomto prípade skonštatoval porušenie daného práva a vymedzil okruh okolností, na ktoré je potrebné prihliadať pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení vo vzťahu k recidivistom. Podľa obhajkyne je preto potrebné zamerať sa aj na skutočnosti, akými sú preukázanie polepšenia vo výkone trestu odňatia slobody plnením povinností a samotným správaním odsúdeného. Dodala, že v počiatočných výkone trestu sa aj u odsúdeného párkrát vyskytlo porušenie ústavného poriadku (neústrojnosť, vyhlásenie hladovky, ktorú vo veľmi krátkom čase odvolal a nepovolené tetovanie), ktoré však s postupom času ustalo (postupné naplnenie individuálneho preventívneho charakteru trestu) a následne mu bolo udelených 11 disciplinárnych odmien za správanie a vykonávanie rôznych činností v rámci ústavu (postupné naplnenie resocializačného charakteru trestu). Momentálne je umiestnený v ústave s minimálnym stupňom stráženia, kde je pracovne zaradený na otvorenom oddelení a podáva požadované výkony. Na oddiele sa zapája aj do ďalších činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdených. Uložený trest v jeho prípade postupne naplnil svoj účel prevýchovy. Podmienky pre naplnenie resocializácie a vedenie riadneho a usporiadaného života aj po prepustení z výkonu trestu má už teraz zaručené tým, že má zabezpečenú prácu (na trvalý pracovný pomer) na pracovnej pozícii murár v spoločnosti JMB stavebná spoločnosť, s.r.o. Počas celej doby vo výkone trestu je v kontakte aj s jeho rodinou, družkou H. B. a synom A. B., majú spolu blízky vzťah, ktorý by chcel po prepustení z výkonu trestu naďalej rozvíjať, vynahradiť im zameškané a podieľať sa na spoločnom chode domácnosti a aj ich finančne podporovať (na základe prostriedkov z uvedeného pracovného pomeru), nakoľko jeho umiestnenie vo výkone trestu má značný citový i finančný dosah i na nich.

5.4. Obhajkyňa ďalej v sťažnosti uviedla, že odsúdený vie svoje správanie do budúcnosti ovplyvniť, že sa nebude v budúcnosti zúčastňovať trestnej činnosti, doposiaľ vykonané tresty a taktiež zameškaný čas, ktorý mohol namiesto výkonu trestu stráviť s jeho rodinou, či vykonávaním prospešnejších činností, sú pre neho dostatočným ponaučeným zdržať sa po prepustení z výkonu trestu akejkolvek protizákonnej činnosti. Dostatočnou zárukou aj po jeho podmiennečnom prepustení z výkonu trestu stále bude hrozba

nariadenia zvyšku trestu, v prípade ak by došlo počas skúšobnej doby k pochybeniu z jeho strany. Ďalšou zárukou je možnosť nariadenia probačného dohľadu. Obe tieto záruky rovnako sú absolútne dostačujúce vo vzťahu k odradeniu od páchania trestnej činnosti.

5.5. Obhajkyňa citujúc z odôvodnenia nálezu ústavného súdu z 24. mája 2022, sp. zn. I. ÚS 36/2022 ďalej argumentovala, že prvá a druhá materiálna podmienka je obsiahnutá v § 66 ods. 3 Tr. zák. a vzťahuje sa výhradne na obdobie od nástupu do výkonu trestu do splnenia formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie. Podkladom pre posúdenie materiálnych podmienok je aj hodnotenie riaditeľa ÚVTOS v zmysle § 62 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 475/2005 Z. z.) s poukazom na § 64 ods. 1, ods. 2 vyhlášky MS SR č. 368/2008 (Poriadok výkonu trestu), že hodnotenie riaditeľa ÚVTOS je priaznivé, keďže odsúdeného odporučil podmiennečne prepustiť s probačným dohľadom, že ust. § 66 ods. 1 Tr. zák. nie je možné považovať za ďalšiu materiálnu podmienku, ktorá sa má posudzovať izolovane len s pohľadom na predošlé odsúdenia, pričom samotný okresný súd konštatoval, že zaujal kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti a jeho správanie preukazuje polepšenie.

5.6. Obhajkyňa namietala, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že odsúdený v podstate nemôže byť nikdy podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody z dôvodu viacnásobnej recidívy napriek tomu, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že splnil materiálnu aj formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu. Teda je možné predpokladať, že samotný účel trestu bol u jeho osoby naplnený. Na záver dodala, že podmiennečné prepustenie odsúdeného nie je nemenné, nakoľko v zmysle § 68 ods. 1 Tr. zák. by mu bola určená primeraná skúšobná doba a zároveň by mu okresný súd mohol nariadiť probačný dohľad, resp. uložiť obmedzenia alebo povinnosti uvedené v ustanovení § 51 ods. 4 Tr. zák. Poukázala tiež na § 2 ods. 12 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) s tým, že napadnuté uznesenie obsahuje nesprávny výrok a bolo vydané na základe chybné vyhodnoteného zisteného skutkového stavu v rozpore s ustanovením § 2 och. 12 Tr. por.

5.7. S poukazom na vyššie uvedené v konečnom návrhu žiadala, aby Krajský súd v Trnave (ďalej len krajský súd) napadnuté uznesenie zrušil a rozhodol vo veci sám tak, že vyhovie návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a určí mu primeranú skúšobnú dobu podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. a v prípade, že to krajský súd bude považovať za potrebné, aby mu nariadil v zmysle § 68 ods. 1 Tr. zák. aj probačný dohľad a ustanovil primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3, ods. 4 Tr. zák.

6. K dôvodom sťažnosti odsúdeného sa prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava nevyjadril.

7. Okresný súd predložil spisový materiál krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti odsúdeného 22. februára 2024.

8. Podľa § 192 ods. 1 Tr. por., pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por., nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por., ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie

a) rozhodne vo veci sám, alebo

b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) a f), rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3 alebo 4, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

9. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por., preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým podal odsúdený sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť bola podaná voči rozhodnutiu, voči ktorému je prípustná, podala ju osoba oprávnená - odsúdený a v zákonom stanovenej lehote. Zároveň preskúmaním spisového materiálu krajský súd zistil, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná, i keď z iných ako prezentovaných dôvodov.

10. Pokiaľ ide o konanie, ktoré napadnutému výroku predchádzalo, odsúdený mu v sťažnosti žiadne konkrétne chyby nevytýkal a krajský súd vlastným prieskumom ani žiadne nezistil. Okresný súd vykonal všetky potrebné dôkazy pre objektívne a zákonné rozhodnutie, pričom dodržal všetky ust. Trestného poriadku viažuce sa nielen k príprave, ale aj k priebehu verejného zasadnutia a k dokazovaniu.

Vyhlásené rozhodnutie následne v zákonom stanovenej lehote písomne vypracoval a doručil stranám trestného konania do vlastných rúk, o čom svedčia doručky založené v spise.

11. Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený už vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu. Presnejšie povedané, odsúdený vykonal pomernú časť z postupne uložených trestov, lebo od 7. júna 2018 si nepretržite až doposiaľ odpykáva dva postupne nariadené tresty odňatia slobody, konkrétne

- od 7. júna 2018 do 26. júla 2025 vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, ktorý mu bol uložený podľa § 355 ods. 3 Tr. zák. vo veci Okresného súdu Bratislava V pod sp. zn. 3T/115/2017 a

- od 26. júla 2025 do 20. septembra 2026 by mal nastúpiť výkon trestu odňatia slobody vo výmere 2 roky a 4 mesiace, ktorý mu bol uložený podľa § 286 ods. 1 Tr. zák. vo veci Okresného súdu Bratislava V pod sp. zn. 2T/58/2016.

V prvom prípade išlo o zločin a v druhom prípade išlo o prečin, teda bolo potrebné, aby odsúdený vykonal aspoň pomernú časť z oboch týchto trestov (z prvého 2/3 a z druhého 1/2). V zmysle uvedeného mu nárok na podmienené prepustenie vznikol 9. apríla 2023, čo správne ustálil aj okresný súd a čo nakoniec nebolo medzi stranami sporné.

12. Splnenie formálnej podmienky však nestačí. Na podmienené prepustenie osoby z výkonu trestu odňatia slobody musia byť splnené aj dve materiálne podmienky a sice, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a tou druhou je, že od neho možno dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

13. Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Tr. zák., krajský súd sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že odsúdený túto podmienku splnil.

14. Podmienené prepustenie je mimoriadny zákonný inštitút, pričom mimoriadnosť spočíva v tom, že súd má možnosť, avšak nie povinnosť odsúdeného podmienené prepustiť, čo však neznamená, že súd nemá povinnosť odsúdeného podmienené prepustiť, pokiaľ odsúdený splnil všetky zákonné podmienky. Mimoriadnosť teda nespočíva v tom, že by súd mal možnosť zamietnuť žiadosť odsúdeného o podmienené prepustenie, pokiaľ odsúdený naplnil zákonné kritériá. Mimoriadnym je inštitút podmieneného prepustenia iba v tom, že sice odsúdenému bolo skôr uložené vykonať určitý trest, avšak benevolenciou štátu ho za určitých podmienok nemusí vykonať celý.

15. Podľa odbornej literatúry je účel inštitútu podmieneného prepustenia vymedzený nasledovne: „Zmyslom podmieneného prepustenia je umožniť opustiť brány väznice osobám, ktoré počas svojho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody dokázali analyzovať svoje protiprávne konanie, sebakriticky sa k nemu postaviť, vyvolať z neho poučenie a svojim aktívnym a kladným prístupom vo výkone trestu odňatia slobody preukázať polepšenie.“ (VICHREK, R. Současné trendy vývoje podmíněného propuštění. Trestněprávní revue. 2018, 1, str. 6 nasl.) Podmienené prepustenie teda „funguje ako motivačný prvok u odsúdeného páchatela, aby sa aktívne zapojil v rámci výkonu trestu do programov zaobchádzania, ktoré by mali mať nielen preventívny účinok z hľadiska recidívy, ale tiež integrujúce a restoratívne účinky“. (HULMÁKOVÁ, J. Podmíněné propuštění z pohledu aplikační praxe a vybraných evropských právních úprav. Trestněprávní revue, 2017, 2, str. 27 a nasl.) Nad rámec toho „možnosť podmieneného prepustenia ovplyvňuje pozitívne väzenskú atmosféru, dáva väzňom perspektívu prepustenia a tým ich stimuluje k pozitívnym aktivitám a do určitej miery aj paralyzuje niektoré negatívne účinky pobytu vo väzení.“ (ŠÁMAL, P. a VÁLKOVÁ, H. K podmíněnému propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, Trestněprávní revue, 2012, 11-12, str. 249 a nasl.) „Cieľom je teda skutočná, nielen formálna zmena odsúdeného, formálne faktory tak majú hrať minimálnu rolu, je totiž nevyhnutné rozlišovať medzi obyčajnou vonkajšou adaptáciou odsúdeného na podmienky výkonu trestu a jeho skutočnou vnútornou premenou, ktorá je podstatná pri rozhodnutí o podmienenom prepustení.“ (NOVOTNÝ, O. O trestu a vězeňství. Praha. Academia, 1969, str. 206, nálež sp. zn. I. ÚS 2201/16 z 3. januára 2017, bod 32).

16. Nie každý aspekt správania, či splnená alebo nesplnená povinnosť odsúdeného znamená jeho polepšenie či nepolepšenie a môže byť relevantná pri posudzovaní splnenia tejto podmienky. Polepšeniu môže napríklad nasvedčovať, ak sa odsúdený zúčastňuje programov určených na predchádzanie trestnej činnosti, rozpozná a reflektuje okolnosti, ktoré v minulosti prispeli k tomu, že páchal trestnú činnosť, pracuje, napriek tomu, že pred nástupom trestu bol dlhodobo nezamestnaný, zlepšuje svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa v spoločnosti, získava náhľad na svoju trestnú minulosť a úprimne ľutuje svoje konanie. Vo všeobecnosti ale nie je vhodné vychádzať iba z počtu získaných disciplinárnych odmien a uložených disciplinárnych trestov, pretože taký počet bez uvedenia, za čo boli uložené, nemá výpovednú hodnotu z hľadiska polepšenia a nápravy a navyše nie je možné opomenúť ani meniacu sa prax jednotlivých väzňov pri udeľovaní disciplinárnych odmien a trestov. Primárne je preto potrebné hodnotiť, za čo boli odsúdenému uložené disciplinárne odmeny a tresty a nie koľko mu ich bolo uložených. Za prejav polepšenia či nepolepšenia odsúdeného nie je možné bez

bližšieho odôvodnenia považovať jednoduché skutočnosti nenaviazané na zmenu vnútorného postoja odsúdeného, ako napríklad upratovacie práce či naopak neporiadok na cele. Platí však, že každý odsúdený žiadajúci o podmienené prepustenie by spravidla mal získať aspoň nejakú disciplinárnu odmenu. Ak sa tak nestalo, alebo pokiaľ má odsúdený nezahladený disciplinárny trest, môže to svedčiť o tom, že k polepšeniu nemuselo prísť. Avšak aj v prípade, že odsúdený disciplinárnu odmenu nezískal, je potrebné skúmať argumenty a iné skutočnosti, ktoré môžu svedčiť o skutočnom polepšení odsúdeného bez ohľadu na neexistenciu disciplinárnych odmien, či naopak existenciu nezahladených disciplinárnych trestov.

17. Pri posudzovaní splnenia podmienky polepšenia je ďalej potrebné reflektovať celý priebeh výkonu trestu a vývoj odsúdeného v tomto priebehu. Nie je preto možné mechanicky hodnotiť celý výkon trestu bez zohľadnenia behu času a zváženia vývoja odsúdeného, najmä ak vykonáva trest v dlhšej výmere. Je potrebné zdôrazniť, že zákon požaduje preukázanie polepšenia v čase rozhodovania o podmienenom prepustení. Pokiaľ teda odsúdený v prvotnej fáze výkonu trestu preukazoval známky polepšenia, ale v dobe predchádzajúcej rozhodnutiu o podmienenom prepustení sa správal opačným spôsobom, súd také správanie odsúdeného nevyhodnotí ako jeho polepšenie a naopak ani neplnenie povinností v začiatku výkonu trestu nevyhnutne neznamená, že sa odsúdený nepolepší neskôr. Skoršie porušenie povinností odsúdeným iste môže mať vplyv na rozhodnutie o tom, že sa odsúdený nepolepší. Pokiaľ však odsúdený svojim neskorším správaním preukázal, že sa polepšil a že sa snaží minimalizovať pravdepodobnosť páchania trestnej činnosti v budúcnosti, potom skoršie porušenie jeho povinností samé a pri splnení ostatných zákonných podmienok, nemôže zabrániť pozitívnemu rozhodnutiu súdu o podmienenom prepustení odsúdeného. Na polepšenie nie je možné usudzovať len podľa vyššieho počtu disciplinárnych odmien. Hoci vysoký počet odmien nepochybne značí, že odsúdený plní svoje povinnosti počas výkonu trestu odňatia slobody, automaticky z neho nevyplýva, že sa odsúdený skutočne polepšil. Súdy sú povinné sa zaoberať otázkou, či pozitívne správanie sa odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody svedčí o skutočnej zmene životného postoja odsúdeného, aké je jeho bližšie správanie sa vo výkone trestu a za čo sú mu disciplinárne odmeny udeľované.

18. V konkrétnostiach tohto prípadu by sa vzhľadom na 11 disciplinárnych odmien, ktoré počas doterajšieho pobytu za mrežami odsúdený získal, na prvý pohľad mohlo javiť, že prvá materiálna podmienka (v podobe preukázania polepšia svojim správaním sa počas výkonu trestu) splnená je, no opak je pravdou. V kontexte faktu, že odsúdený už v minulosti bol opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, teda je mu dobre známy režim výkonu trestu, je potrebné zohľadniť, že odsúdený sa v ÚVV a ÚVTOS Bratislava nesprával ihneď po dodaní do výkonu väzby a výkonu trestu na požadovanej úrovni. Ústavný poriadok porušil tým, že ležal na neustlanom lôžku neustrojený, nemal uložené osobné veci podľa určených vzorov. V jednom prípade vyhlásil hladovku, ktorú po krátkom čase aj odvolal. Do výkonu trestu v ÚVTOS Bratislava nastúpil 7. júna 2018, kde disciplinárne odmenený nebol a disciplinárne potrestaný bol jedenkrát. Dňa 19. júna 2018 bol premiestnený do ÚVTOS Leopoldov, kde nedostatky v správaní zaznamenané neboli a 3. júla 2018 bol následne premiestnený do ÚVTOS Želiezovce, kde opäť správanie odsúdeného nebolo na požadovanej úrovni, keď sa nechal tetovať. Až potom sa jeho správanie stabilizovalo. Z uvedeného je zrejmé, že napriek skutočnosti, že odsúdenému bol z minulosti dobre známy režim, ktorý sa vo výkone väzby a vo výkone trestu vyžaduje, tak sa napriek tomu opakovane dopúšťal porušovania ústavného poriadku, teda uvedené porušenia nemožno pripísať skutočnosti, že odsúdený si musel zvyknúť na nový režim, ktorý sa vyžaduje u odsúdených, ako je to napr. u osôb, ktoré sa vo výkone trestu nachádzajú po prvýkrát.

19. V ďalšom možno poukázať na to, že odsúdený na verejnom zasadnutí síce prezentoval svoj kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, neuviedol však, ako na ňu s odstupom času nazerá a ani neuviedol nič, z čoho by bolo možné usúdiť, že by svoj predchádzajúci život tentokrát skutočne analyzoval z hľadiska príčin a podmienok páchania trestnej činnosti so zameraním sa na to, aby tieto príčiny a podmienky eliminoval a v budúcnosti tak trestnú činnosť nepáchal. Verbalizoval len toľko, že je presvedčený, že už začne viesť riadny život a nebude páchať trestnú činnosť.

20. Odsúdený vo výkone trestu pracoval a absolvoval rekvalifikačný kurz „Práca s osobným počítačom“, ale z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplýva, že o ďalšie vzdelávanie, rekvalifikačné kurzy alebo iné formy vzdelávania už neprejavil záujem, teda sa nesnažil aktívne zlepšiť svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa v spoločnosti tak, ako to prezentuje v sťažnosti.

21. Čo sa týka jeho tvrdenia o tom, že sa polepšil a má záujem sa starať o svoju rodinu, tu krajský súd uvádza, že z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS vyplynulo aj to, že má s priateľkou jedno maloleté dieťa a neplní si svoju vyživovaciu povinnosť. K neplneniu vyživovacej povinnosti odsúdený uviedol, že tlačivá na vyživovaciu povinnosť poslal družke, no ona mu tlačivá naspäť neposlala, pretože nechce od neho peniaze a finančne to zvládne sama. Z evidovaných záznamov je zrejmé, že tlačivá na vyživovaciu

povinnosť prevzal v predošlom ústave už v roku 2018, no po príchode do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou na nástupnom oddiele pri pohovore so sociálnym pracovníkom tvrdil, že mu doposiaľ nikto tlačivá na úhradu výživného neposkytol. Z tohto dôvodu mu boli tlačivá na vyživovaciú povinnosť opätovne vydané. Z uvedeného tak vyplýva, že odsúdený má k starostlivosti o výživu maloletého dieťaťa pasívny prístup a nekorešponduje, čo spochybňuje úprimnosť jeho tvrdení, že sa chce starať o rodinu po výkone trestu, keď v tomto smere nepodnikal počas výkonu trestu odňatia slobody potrebné kroky.

22. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS tiež vyplynulo, že odsúdený sa v podmienkach výkonu trestu dokáže správať na požadovanej úrovni, avšak vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť nie je možné zaručiť, že po prípadnom prepustení na slobodu bude viesť riadny život a konštatoval, že len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie.

23. Z uvedených skutočností potom krajský súd uzatvára, že vyšší počet odmien u odsúdeného nepredstavuje prejav jeho skutočného polepšenia ako výrazu prerodu osobnosti s kritickým náhľadom na spáchanú trestnú činnosť, aktívne podnikajúceho kroky k tomu, aby počas výkonu trestu eliminoval všetky príčiny páchania trestnej činnosti a v budúcnosti sa jej viac nedopúšťal. Skutočnosť, že odsúdený aktuálne plní svoje povinnosti skôr svedčí podľa názoru krajského súdu pre záver, že sa podmienkam výkonu trestu len opäť raz formálne prispôbil bez toho, aby došlo k jeho skutočnej vnútornej premene.

24. Pokiaľ polepšenie sleduje aktivitu a zmenu odsúdeného v blízkej minulosti, poprípade v prítomnosti, očakávanie vedenia riadneho života je orientované do budúcnosti. V prípade očakávania riadneho života sú možné dve alternatívy, a to očakávanie riadneho vedenia života od samotného odsúdeného, alebo prijatie záruky za dovŕšenie jeho nápravy. V oboch prípadoch sa však predpokladá, že pozitívny proces, ktorý bol začatý v priebehu výkonu trestu a ktorý nasvedčuje premene odsúdeného, bude pokračovať po jeho prepustení. Nevyžaduje sa pritom stopercentné presvedčenie o tom, že odsúdený nespácha ďalší trestný čin. Očakávanie riadneho vedenia života, resp. dovŕšenie nápravy odsúdeného v budúcnosti je zo svojej podstaty predpokladom pravdepodobnostným.

25. Vedením riadneho života sa vo všeobecnosti rozumie stav, kedy odsúdený dodržiava právny poriadok a ďalšie základné normy občianskej spoločnosti, plní si svoje povinnosti voči štátu a spoločnosti, nezneužíva svoje práva proti spoluobčanom, nenarušuje občianske spoluzitie v mieste bydliska ani v zamestnaní, nedopúšťa sa priestupkov, iných deliktov a trestných činov. (R 22/1987) Jedným zo základných znakov riadneho vedenia života je dodržiavanie právneho poriadku. Ak podmienené odsúdený v skúšobnej dobe závažným spôsobom poruší právne normy najmä tým, že spácha úmyselný trestný čin, svedčí to spravidla o tom, že sa neosvedčil. (R 19/1976)

26. Súdny pri rozhodovaní o podmienenom prepustení primárne skúmajú, či odsúdený bude mať zabezpečené zamestnanie či iný zdroj príjmov, či bude mať zabezpečené bývanie, či udržiaval kontakt s rodinou alebo inými blízkymi a aká je jeho širšia trestná minulosť, vrátane možných predchádzajúcich podmienených prepustení na slobodu. Okolnosti, vzťahujúce sa k materiálnemu a sociálnemu zázemiu odsúdeného ovplyvňujú možnosť reintegrácie odsúdeného do spoločnosti a sú teda relevantné pri rozhodovaní o podmienenom prepustení.

27. Krajský súd súhlasí s odsúdeným v tom smere, že jeho trestnú minulosť nie je možné hodnotiť mechanicky, teda sledovať len počty minulých odsúdení, či nevyužitých šancí podmieneného prepustenia. Bez zasadenia do kontextu kriminálnej kariéry a života odsúdeného nie je samo o sebe určujúce, koľkokrát bol potrestaný, koľkokrát bol vo výkone trestu odňatia slobody, či koľkokrát sa neosvedčil po podmienenom prepustení, pretože žiadna z týchto skutočností nemôže sama o sebe vylúčiť možnosť podmieneného prepustenia, pokiaľ by odsúdený skutočne zmenil svoj postoj k životu. Pri interpretácii kriminálnej minulosti odsúdeného súdy musia dbať na to, akú výpovednú hodnotu majú jednotlivé informácie. Pri hodnotení prognózy riadneho vedenia života nie je vo všeobecnosti vylúčené zohľadnenie celej trestnej minulosti odsúdeného, napríklad vrátane starších a už zahladených odsúdených. Na strane druhej ale napríklad ojedinelé trestné konanie odsúdeného staré niekoľko desaťročí nemôže takpovediac nič vypovedať o tom, či je možné očakávať, že teraz po prípadnom podmienenom prepustení odsúdený povedie riadny život. Nutné je tak analyzovať vývoj trestnej činnosti z hľadiska jej frekvencie a závažnosti, a to najmä v rokoch predchádzajúcich spáchaniu trestného činu, za ktorý odsúdený vykonáva trest. Je pritom potrebné mať na pamäti, že podľa kriminologických výskumov dochádza k opusteniu kriminálnej dráhy postupne, jedná sa teda o dlhší proces, nie o jednorazovú zmenu. Ak sa napríklad predlžujú doby medzi páchaním jednotlivých trestných činov odsúdeným, môže to skôr naznačovať, že odsúdený je na správnej ceste opustiť kriminálnu kariéru, ako to, že sa jedná o chronického recidivistu, ktorého treba čo najprísnejšie oddeliť od spoločnosti. A naopak, najmä opakovane páchaná trestná činnosť v krátkych intervaloch nasledujúcich po prepustení z predchádzajúceho výkonu trestu odňatia slobody môže naznačovať, že od odsúdeného nie je možné očakávať vedenie riadneho vedenia života, čo však platí len za predpokladu, že odsúdený nepreukáže,

že v medziobdobí nedošlo k takému polepšeniu a zmene postoja, ktoré poskytujú podstatnú nádej, že po novom podmieničnom prepustení povedie riadny život. V tomto ohľade môže byť relevantným dôležitým ukazovateľom napríklad to, pokiaľ odsúdený sám rozpozná a uzná podmienky, ktoré v minulosti prispeli k páchaniu jeho trestnej činnosti a vyrovnáva sa s nimi.

28. Vo vzťahu k osobe odsúdeného a k očakávaniu vedenia riadneho života v budúcnosti z jeho strany krajský súd primárne poukazuje na jeho odpis registra trestov, z ktorého vyplýva, že pácha trestnú činnosť od roku 1996 prakticky permanentne až doposiaľ, pričom mu boli opakovane ukladané aj nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré vykonal. Krajský súd ďalej poukazuje na hodnotenie odsúdeného vypracované riaditeľom ÚVTOS, z ktorého nevyplýva žiadna skutočnosť majúca vzťah k budúcemu životu odsúdeného, pokiaľ odhliadneme od udržiavania sociálneho kontaktu s rodinou. Aj riaditeľ ÚVTOS vyhodnotil jeho resocializačnú prognózu ako menej priaznivú na základe stredného rizika recidívy trestnej činnosti s dôvetkom, že i napriek tomu, že odsúdený sa v podmienkach výkonu trestu dokáže správať na požadovanej úrovni, je nutné konštatovať, že vzhľadom na jeho rozsiahlu trestnú minulosť nie je možné zaručiť, že po prípadnom podmieničnom prepustení bude viesť riadny život (CRA – Crime Risk Management).

29. Podľa názoru krajského súdu má odsúdený celoživotné sklony k páchaniu rôznej trestnej činnosti, preto niet na základe čoho vysloviť predpoklad, že by odsúdený po podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody od teraz mal začať viesť riadny život. Je potrebné v tomto smere zdôrazniť, že odsúdený sa od mladosti dopúšťal rôznej trestnej činnosti, celkovo bol vo svojom veku 45 rokov už 15-krát súdne trestaný, preto možno bez pochyb skonštatovať, že dosiaľ vykonané tresty odňatia slobody na neho nemali požadovaný vplyv, resp. nemali očakávaný prevýchočný účinok. Je to práve predchádzajúci spôsob života odsúdeného, ktorý do budúcnosti nedáva nie že dostatočné, ale vôbec žiadne záruky na to, že by v prípade podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu viedol riadny život resp., že by sa nedopúšťal ďalšej trestnej činnosti. Riziko recidívy odsúdeného tak aj krajský súd posúdil ako vysoké, prevažujúce nad očakávaním riadneho vedenia života odsúdeným v budúcnosti, v dôsledku čoho nemožno druhú materiálnu podmienku na podmieničné prepustenie považovať za splnenú.

30. Krajský súd ďalej uvádza, že pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení nezanedbateľnú úlohu zohráva povaha spáchaného trestného činu, ktorú musia súdy pri svojom rozhodovaní taktiež vždy zohľadňovať v zmysle § 66 ods. 2 Tr. zák. V tomto prípade odsúdený vykonáva trest uložený mu za zločin prevádzkačstva v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 355 ods. 3 Tr. zák., za ktorý v osobitnej časti zákon ustanovuje trestnú sadzbu trestu odňatia slobody v rozpätí od 7 do 10 rokov. Odsúdený si momentálne odpykáva postupne uložené tresty v ústave s minimálnym stupňom stráženia, pričom v rámci vnútornej diferenciacie je stále umiestnený do strednej diferenciacnej skupiny „B“ s tým, že diferenciacná skupina určuje program zaobchádzania s odsúdeným, pracovisko odsúdeného, program vzdelávania či ovplyvňuje ubytovanie odsúdeného počas výkonu trestu.

31. Čo sa týka prísľubu zamestnania odsúdenému v spoločnosti JMB stavebná spoločnosť, s.r.o., krajský súd konštatuje, že už pred páchaním trestnej činnosti odsúdený pracoval na stavbách, teda mal možnosť legálneho príjmu, napriek tomu sa v minulosti dopúšťal aj majetkovej trestnej činnosti a s cieľom ilegálne si privyrobiť sa nakoniec dopustil aj trestného činu prevádzkačstva podľa § 335 ods. 3 Tr. zák., za ktorý dnes vykonáva trest. Existencia rodinných, či citových väzieb a finančných povinností k rodine, o ktorých vie dlhodobo, ho takisto v minulosti neodrádzala od páchania trestnej činnosti, niet dôvodu sa domnievať, že by tomu nateraz malo byť inak. Možno tak uzavrieť, že ani prísľub zamestnania, ani rodinné väzby a ani zabezpečené bývanie nie sú dnes tie relevantné faktory, pre ktoré by súdy mali jeho návrhu na podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovieť.

32. Pokiaľ v sťažnosti odsúdený poukazoval na to, že riaditeľ ÚVTOS odsúdeného odporučil podmienične prepustiť s probačným dohľadom, k tomu krajský súd uvádza, že stanovisko riaditeľa má pre súd len odporúčací charakter, konečné posúdenie splnenia zákonných podmienok na podmieničné prepustenie je vždy na úvahe súdu.

33. Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieničným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (ani s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami) by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

34. Krajský súd predmetný záver vyslovil po komplexnom posúdení všetkých relevantných faktorov, teda nielen s poukazom na kriminálnu minulosť odsúdeného, ale primárne s poukazom na správanie sa odsúdeného počas pobytu vo väzení a jeho postoj k trestnej činnosti, no zohľadnil tiež závažnosť spáchanej trestnej činnosti, za ktorú je vo výkone trestu a tiež hodnotenie riaditeľa ÚVTOS,

z ktorého vyplynulo, že len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie. U odsúdeného tak nejde o situáciu opisovanú v sťažnosti, že by jeho návrh na podmiennečné prepustenie mal byť súdmi zamietnutý výhradne len na základe trestnej minulosti.

35. Na záver krajský súd dodáva, že v tomto prípade okresný súd vo výroku chybné poukázal len na ust. § 66 ods. 1 písm. b) Tr. zák., lebo odsúdený žiadal byť podmiennečne prepustený z dvoch postupne mu nariadených trestov odňatia slobody, teda z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 29. marca 2018, sp. zn. 3T/115/2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 7. júna 2018, sp. zn. 2To/58/2018 za zločin a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 9. apríla 2019, sp. zn. 2T/58/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 22. septembra 2020, sp. zn. 1To/19/2020 za prečin. Ich pomerná časť sa zohľadňuje za účelom posúdenia splnenia formálnej podmienky pri postupne uložených trestoch odňatia slobody, preto z tohto dôvodu mal výrok napadnutého uznesenie obsahovať aj poukaz na ust. § 66 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

36. Z prezentovaných dôvodov krajský súd na podklade sťažnosti odsúdeného postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a sám rozhodol spôsobom uvedeným v enunciate. Z pohľadu odsúdeného pritom na podklade jeho sťažnosti nejde o zmenu k horšiemu v zmysle ust. § 195 ods. 1 Tr. por., keďže precizovanie výroku v konečnom dôsledku nič nemení na fakte, že návrh odsúdeného bol zamietnutý pre nesplnenie oboch vyššie uvedených materiálnych podmienok na podmiennečné prepustenie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.